[2019] 6 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 941

ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਇਲ ਸੁੰਦਰਮ ਐਲੀਅੰਸ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ

ਬਨਾਮ

ਮੰਡਲਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਗੌਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2015 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ.6600)

ਅਪ੍ਰੈਲ 09,2019

[ਐੱਸ. ਏ. ਬੋਬੜੇ, ਸੰਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਐੱਮ. ਸ਼ੰਤਨਗੌਦਰ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ-ਇੱਕ ਗੁਣਕ ਦੀ ਗਣਨਾ-ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਬੈਚਲਰ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗੁਣਕ ਦੀ ਗਣਨਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਭਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ-ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 - ਐੱਸ.140।

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ 1. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮੂਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਹਨ, ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ

ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜੀ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੁਣਕ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 140 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਮਾਤਰਾ ਉਸ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਰਕਮ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 8] [946-ਸੀ-ਈ]

2. ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੈਚਲਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਕੇ ਗੁਣਕ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9] [946-ਐੱਫ-ਜੀ]

3. ਸੂਬੇ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਨਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ। ਸ਼ਾਈਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਜੋ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ ਜੈਨ ਅਤੇ ਅਨਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਵਿਪਿਨ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ. ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹਿੱਸਾ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਰੇਸ਼ਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਅਤੇ ਅਨਰ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਵਾਰੀ ਨੇ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਇਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈਃ (i) ਆਮਦਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਧੇ/ਕਟੌਤੀਆਂ;

(ii) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਟੌਤੀਆਂ; ਅਤੇ (iii) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਗੁਣਕ। ਇਹ ਤੀਜਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਰੇਸ਼ਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਲਝੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। [ਪੈਰਾ 11] [947-ਏ-ਡੀ]

ਸੂਬੇ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਈਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਹੋਰ। (2018) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 18: [2018] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 636; ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਇਲ ਸੁੰਦਰਮ ਐਲੀਅੰਸ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ। ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੰਡਲਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਗੌਡ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 121: [2009] 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1098 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਇਸ ਲਈ, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਲਝਾਏ ਗਏ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਉੱਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ। [ਪੈਰਾ 13] [947- ਈ-ਐੱਫ]

ਸੀ.ਏ.ਨ.1953/2019 @ਐੱਸਐਲ.ਪੀ (ਸੀ) ਨ.19797/2015

5. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨ.6600/2015 ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਇਲ ਸੁੰਦਰਮ ਅਲਾਇੰਸ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੰਡਲਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਗੋਲਡ ਐਂਡ ਹੋਰ, ਰਾਏ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੁਆਰੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜੋ ਗੁਣਕ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੋਣਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17] [948-ਬੀ-ਸੀ]

ਸੀ.ਏ.ਨ.178/2017

6. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨ.6600/2015 ਸਿਰਲੇਖ M/ਐੱਸ. ਰਾਇਲ ਸੁੰਦਰਮ ਅਲਾਇੰਸ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੰਡਲਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ,

ਵਿੱਚ ਗੁਣਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 16 ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ। [ਪੈਰਾ 18] [948-ਡੀ]

(ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ। (2007) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 1: [2007] 8 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 237; ਮੰਜੂਰੀ ਬੇਰਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਬਨਾਮ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2007) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 643: [2007] 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 590-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ <u>ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[2018] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 636	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ**	**ਪੈਰਾ 4**
[2015] 7 ਐੱਸਸੀਆਰ 207	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ**	**ਪੈਰਾ 4**
[2009] 5 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1098	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ**	**ਪੈਰਾ 4**
(2017) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 680	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ**	**ਪੈਰਾ 4**
[2007] 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 237	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ**	**ਪੈਰਾ 4**
[2007] 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 590	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ**	**ਪੈਰਾ 8**
[2013] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 706	**ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 11**

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2015 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6600 |

2011 ਦੇ ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਐਮ.ਏ ਨੰਬਰ 2339 ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 23.01.2014 ਤੋਂ|

ਨਾਲ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ 2019 ਦੀ 1954 ਅਤੇ 2017 ਦੀ 178।

ਜੀ. ਬਾਲਾਜੀ, ਯੂਨਸ ਮਲਿਕ, ਅਨੀਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਰੋਜ ਬਾਲਾ, ਅਮਨ ਮਲਿਕ, ਸੰਜੀਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਕਰੀ ਵੈਂਕਟ ਰੈੱਡੀ, ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸ਼ਿਵਨਾਥ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਸਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਚੌਹਾਨ, ਅਰਵਿੰਦ ਐੱਸ. ਅਵਧ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਕੇ. ਕੇ. ਭੱਟ, ਰੰਜਨ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਰਿਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ, ਜੇ. ਡੀ. ਐੱਨ. ਸ਼ਾਹੀ, ਐੱਮ. ਕੇ. ਦੁਆ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ|

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਸੰਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.

ਸੀ.ਏ.ਨ..6600/2015 ਅਤੇ ਸੀ.ਏ.ਨ..1954/2019 @ਐੱਸ ਐਲ.ਪੀ (ਸੀ) 5603/2019 @ ਸੀਸੀ ਨੰ.11685/2016

1. ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਰਾਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਬੈਚਲਰ ਹੈ, ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਗੁਣਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਸੀ.ਏ.ਨ.6600/2015 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗੁਣਕ ਲੈ ਕੇ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈ ਹੈ।

3. ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ-ਇੱਕ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ। ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਆਖਰੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਸੀ।

4. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੁਬੇ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਨਰ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਈਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 18, ਦੇਖਿਆ ਇਸ

ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਜੋ ਗੁਣਕ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ ਜੈਨ ਅਤੇ ਅਨਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਵਿਪਿਨ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (2015) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ। ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ ਜੈਨ (ਉੱਪਰ) ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। & ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 121, ਜਿਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 680 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ) ਨੇ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੁਆਰੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੁਬੇ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਕਿ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਗੁਣਾ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੁਆਰੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ. ਸ਼ਾਂਤੀ ਪਾਠਕ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ (2007) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 5, ਪਰ ਉਹ ਹੈ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ।

5. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੋ ਇਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਕੇਸ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

6. ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

7. ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਇਕਸਾਰ ਹੈ।

8. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮੂਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਹਨ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜੀ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੁਣਕ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 140 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਮਾਤਰਾ ਉਸ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਕਮ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗੀ।

9. ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕ ਬੈਚਲਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਕੇ ਗੁਣਕ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

10. ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰ ਸੈਟਲਡ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ| ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

11. ਸੂਬੇ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ

ਜੋ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ ਜੈਨ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹਿੱਸਾ ਰੇਸ਼ਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2013) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 65 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ | ਰੇਸ਼ਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ (ਉੱਪਰ) ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਇਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈਃ (i) ਆਮਦਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਧੇ/ਕਟੌਤੀਆਂ; (ii) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਟੌਤੀਆਂ; ਅਤੇ (iii) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਗੁਣਕ। ਇਹ ਤੀਜਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਰੇਸ਼ਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਲਝੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ' ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ।

12. ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਣਕ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ|

13. ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਲਝਾਏ ਗਏ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਉੱਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਰਭਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ।

14. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਇਕਲੌਤਾ ਮੁੱਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

15. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

16. ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੀ.ਏ.ਨੰਬਰ1953/2019 @ਐੱਸਐਲ.ਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ19797/2015:

17. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨੰਬਰ6600/2015 ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਇਲ ਸੁੰਦਰਮ ਅਲਾਇੰਸ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ. ਮੰਡਲਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਗੋਲਡ ਐਂਡ ਓਰਸ., ਰਾਏ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੁਆਰੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਗੁਣਕ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ। ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੀ.ਏ.ਨੰਬਰ178/2017

18. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨੰਬਰ6600/2015 ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਇਲ ਸੁੰਦਰਮ ਅਲਾਇੰਸ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ. ਮੰਡਲਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਵਿੱਚ ਗੁਣਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 16 ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੁਣ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀਃ

ਐੱਸ.No	ਵੇਰਵੇ	ਐੱਮ. ਏ. ਸੀ. ਟੀ.	ਹਾਈ ਕੋਰਟ	ਪੇਅਬਲ
1	ਤਨਖਾਹ	Rs.7242/-	Rs. 7242/-	Rs. 7242/-
2	ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ	86,904 (7242x12)	86,904 (7242x12)	86,904 (7242x12)
3	ਭਵਿੱਖ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ	ਨੀਲ	ਨੀਲ	50% =1,30,356/-
4	ਘੱਟ:	1/3	50%	50% =65,178
5	ਗੁਣਕ	8	11 (ਔਸਤ ਉਮਰ	16 (ਉਮਰ ਮ੍ਰਿਤਕ)

		(ਕਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਔਸਤ ਉਮਰ ਮਾਪੇ = 57 1/2 ਸਾਲ	ਮਾਪੇ 54 ਅਤੇ 53 ਸਾਲ)	(65,178X16) = 10,42,848)
6	ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸਾਥ	2000/-	2000/-	2000/-
7	ਕੁੱਲ	4,65,488/-	4,79,972/-	10,72,848/-
8	ਅੰਤਰ	ਨੀਲ	ਨੀਲ	5,92,876/-
9	ਵਿਆਜ	9%	9%	9%

19. ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਣਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਾਰ (4) ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate